

escenogràfiques mutacions atmosfèriques. I damunt de tot aixó, hom recull una història milenària; s'hi forma una cultura, una sensibilitat i una espiritualitat. A mercè d'aquests atributs tan essencials per a la possessió de la bellesa, els vallesans mouen activament els seus estudis per tal de filtrar-se en els tresors més obscurs dels seus arxius i copsar-ne els profunds misteris entaforats en el polsim de les prestatgeries.

En els temps remots de la prehistòria, aquesta part de Catalunya esdevindria de molta importància per als seus pobladors. Segurament fou un estatge privilegiat i fàcil al treball per la vida. S'hi troben vestigis d'interessants nuclis de població primitiva, que amb justícia han merescut l'atenció dels nostres historiadors i dels nostres arqueòlegs.

Veig, en primer lloc, el Museu de Sabadell, amb l'important col·lecció d'objectes de les èpoques neolítica i del ferro. Cal fer esment especial de la necròpolis neolítica descoberta prop del poble de Ripollet i d'un altre nucli pertanyent al neolític aparegut prop del bosc de can Feu, terme de Sant Quirse de Galliners.

Com a procedència de l'edat del ferro, han estat explorades les estacions de can Llobateres i fàbrica Marcet (Sabadell), can Barba (Terrassa), can Fatjó dels Hurons (Sant Cugat). També cal fixar l'atenció en l'importància de les civilitzacions ibèriques establertes aquí, les més importants de les quals són la notabilíssima estació de can Oliver (Cerdanyola) i la de la Salut (Sabadell). Damunt d'aquesta fou emplaçat el gran recinte romà. Generacions posteriors han deixat sobre el Vallès l'empremta del seu art i de la pròpia arquitectura (l'enginy mecànic i la varietat agrícola), l'economia domèstica i la força cultural.

Es compren que l'excursionista, llaminer dels tresors de Catalunya, en enfrontar se amb el Vallès, trobi plaent de fer-hi excursions. Mai no hi rebrà decepcions per l'esmerçament de forçades gambades, ni per l'excés de suor que aquestes li proporcionin. Tot serà en gràcia a l'avinentesa d'obtenir una fruïció espiritual capaç de fer remoure totes les activitats humanes.

Dintre d'aquestes activitats, hom pretindrà d'aprofundir a través del petit món comarcal vallesà, i aleshores certament s'adonará dels avantatges de la divisió proposada pels historiadors, geògrafs i economistes. Amb aquesta divisió hom arriba fàcilment fins a les entranyes de les coses, i permet el seu coneixement fins en les esferes més humils de les masses populars.